

ORIENT VE STAROVĚKU (4. tis. př. n. l. - 476 n. l.)

1. Mezopotámie, oáza pouště

Tak tohle je oblast, o které se něco přece jen dozvědět můžeme. Máme totiž k dispozici různé druhy pramenů. Ale pěkně pomalu! Představte si úrodné místo mezi dvěma velkými řekami v samém srdci Předního východu. Zkrátka a dobře někde tam, kde se nachází dnešní Irák. A tomuto místu budeme říkat stejně jako kdysi staří Řekové, totiž Meziříčí neboli Mezopotámie (mezos: uprostřed, potamos: řeka). I názvy obou řek dáme určitě dohromady. Jsou jimi Eufrat a Tigris a lidé po nich už od nejstarších dob převáželi těžké vory se dřevem či drahým kamením.

Právě tady se někde nachází kolébka lidské civilizace. Někdy se o téhle oblasti hovoří jako o tzv. Úrodném půlměsíci. Lidé samozřejmě potřebují k živobytí vodní zdroje, a proto můžeme jednoduše říct, že první lidská centra vznikala skutečně v okolí vod. Tak tomu bude i u dalších starověkých civilizací. Obyvatelé si museli zvyknout na pravidelné každoroční záplavy a těch také museli umět patřičně využít. Budovali vodní nádrže pro zásobárnu na horší časy nebo stavěli kanály, díky kterým zavlažovali i další lokality. Pravdou také je, že naplaveniny bývaly tím nejurodnějším, co mělo zemědělsky založené obyvatelstvo k dispozici.

A kdy vlastně začaly dějiny oné Mezopotámie? Přesně to určit nemůžeme, ale podle novějších výzkumů mluvíme zhruba o čtvrtém tisíciletí před naším letopočtem. Lidé v té době začali stavět vesnice a ty se vcelku brzy proměnily ve větší města. Mezi nejznámější patří např. Ur, Uruk, Babylon, Ninive, Aššur, Eridu, Laš, Lagaš nebo Kiš. Názvy to jsou možná trochu krkolomné, ale na druhou stranu nejsou nijak dlouhé. A navíc- všechna si je samozřejmě ani pamatovat nemusíme.

Mezopotámie se stala domovem hned několika civilizací, a to sumerské, babylonské, semitské a severněji potom asyrské. Tou nejstarší byli ovšem Sumerové. Je docela možné, že stojí u zrodu i těch dalších. Mluví se o nich jako o lidech zavalitější postavy a černých vlasů. Údajně měli oči hodně blízko u sebe. O tom, že by i oni do Meziříčí odněkud „přikočovali“, se nic neví. Je to snad opravdu nejstarší obyvatelstvo, které kdy na Zeměkouli existovalo? Možná ano.

Sumerové ovládali dokonce i chirurgické zákroky, o čemž nám svědčí četné záznamy. Z toho také plyne, že vynalezli písmo. Nazývá se klínové a bylo vyrýváno do hliněných destiček, ale o tom si podrobněji povíme až v hodině. Obyvatelé Mezopotámie se postupem času nenechávali zahanbit ani v objevování nových krajů světa a budovali si malé plachetnice, se kterými se vydávali až k Perskému zálivu.

Na závěr bych chtěl zmínit snad nejslavnější stavby, které byly na tomto území ve starověku budovány. Jsou jimi zvláštní stupňovité věže (tzv. zikkuraty). Mezi ně spadá i proslulá Babylonská věž, o níž se zmiňuje už biblický Starý zákon. Dnes ale máme k dispozici pouze její základy (čtverec 90x90 m). Nicméně její podrobný popis nacházíme také v babylonských klínopisných textech či u slavného řeckého historika, jehož jméno zní Herodotos.